

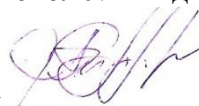
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра права, філософії та політології

ПОГОДЖЕНО
Протокол № 1 від «28» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДМІНІСТРАТИВНО ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

Галузь знань – 08 - Право

Спеціальність – 081 – Право

Освітній ступінь – бакалавр

Форма навчання – денна

Форма підсумкового контролю – екзамен

2021–2022 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології.

Протокол № 1 від 28 серпня 2021 року.

Укладач: Єфремова Олена Петрівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри права, філософії та політології Навчально – наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського, НУЧК імені Т.Г. Шевченка.

Мова навчання – українська.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна Рік підготовки: 3 Семестри: 5 Кількість кредитів ECTS:4	Загальна кількість годин: 120 Шифр та назва спеціальності <i>081 - право</i> Лекції (<i>теоретична підготовка</i>): 28 год. Практичні: 20 год. Самостійна робота: 72 год. Вид контролю: залік

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Адміністративно процесуальне право» призначена для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 081 «Право», галузь знань 08 «Право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є обов'язковою навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративно процесуальне право» є опанування студентами нормами і провадженнями, що входять до поняття адміністративного процесу України.

Завданням дисципліни «Адміністративно процесуальне право» є:

- вивчення теоретичної частини курсу із з'ясуванням предмета, метода, суб'єктів, джерел, видів адміністративних проваджень;
- оволодіння нормативно-правовими джерелами, що регулюють відносини адміністративного процесу;
- опанування понятійним апаратом дисципліни; - ознайомлення з провадженнями у сфері управління, провадженнями з адміністративного судочинства та адміністративно-деліктними провадженнями;
- формування у студентів комплексу спеціальних знань та умінь щодо використання чинного адміністративно-процесуального законодавства, у тому числі при складанні окремих процесуальних документів.

Навчальна дисципліна «Адміністративно процесуальне право» складається з таких тем:

- Тема 1. Поняття адміністративного процесуального права
- Тема 2. Суб'єкти й учасники адміністративного процесу.
- Тема 3. Сутність адміністративного процесу та його зміст
- Тема 4. Докази й доказування в адміністративному процесі.
- Тема 5. Процесуальні строки
- Тема 6. Провадження у сфері управління.
- Тема 7. Провадження за зверненням громадян
- Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.
- Тема 9. Провадження в адміністративних судах
- Тема 10. Провадження в справах про адміністративні правопорушення

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК6	Навички використання комунікаційних технологій.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 8	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
СК 17	Здатність передбачати можливі негативні наслідки при порушенні прав і свобод фізичних осіб органами публічної адміністрації.
СК 18	
ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ПРН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ПРН 7	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПРН 9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію
ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН 14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
ПРН 15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН 16	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
ПРН 18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
ПРН 19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
ПРН 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
ПРН 22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН 23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
ПРН 24	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
ПРН 25	Передбачати можливі негативні наслідки при порушенні прав і свобод фізичних осіб органами публічної адміністрації.
ПРН 26	Здійснювати процесуально-документальне оформлення супроводження розгляду та вирішення господарської або адміністративної справи, іншої юридичної документації.
ПРН 27	Розробляти локальні нормативні акти (внутрішні документи юридичних осіб приватного права) та господарські договори.

Бакалавр повинен знати:

- застосовувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій;
- належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- правові проблеми та формувати правові позиції;
- застосовувати юридичну аргументацію;
- навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення;

- навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- знання норм Кодексу адміністративного судочинства України та Кодексу України про адміністративні правопорушення;

Вміти:

- орієнтуватися і тлумачити чинні законодавчі та підзаконні акти;
- застосовувати вказані вище нормативно-правові акти;
- оформляти процесуальні документи згідно з вимогами НПА.

3. Короткий зміст дисципліни.

Тема 1. Поняття адміністративного процесуального права

- 1 Соціальне призначення адміністративного процесуального права
- 2 Предмет і метод адміністративного процесуального права України
- 3 Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими галузями права
- 4 Джерела адміністративного процесуального права
- 5 Система адміністративного процесуального права.
- 6 Принципи адміністративного процесу.
- 7 Поняття, ознаки й основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури
- 8 Поняття, основні риси та структура адміністративних процесуальних правовідносин

Тема 2. Сутність адміністративного процесу та його зміст

- 1 Поняття й особливості адміністративного процесу
- 2 Структура адміністративного процесу
- 3 Адміністративні провадження та їх види
- 4 Стадії адміністративних проваджень.
- 5 Адміністративні процедури
- 6 Адміністративна юрисдикція.

Тема 3. Суб'єкти й учасники адміністративного процесу.

- 1 Поняття та класифікація суб'єктів адміністративного процесу.
- 2 Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи
- 3 Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права й законні інтереси
- 4 Особи, які представляють і захищають інтереси інших осіб
- 5 Особи, які сприяють адміністративним провадженням

Тема 4. Докази й доказування в адміністративному процесі.

- 1 Поняття адміністративно-процесуального доказування.
- 2 Джерела доказів у адміністративному процесі
- 3 Дослідження й оцінювання доказів у адміністративному процесі
- 4 Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.

Тема 5. Процесуальні строки

- 1 Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі
- 2 Види процесуальних строків

Тема 6. Провадження у сфері управління.

- 1 Поняття, зміст і структура проваджень у сфері управління.
- 2 Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень
- 3 Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення
- 4 Адміністративні провадження за скаргою суб'єкта звернення.

Тема 7. Провадження за зверненням громадян

- 1 Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень
- 2 Вимоги до звернень громадян.
- 3 Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян
- 4 Стадії та структура провадження за зверненням громадян.

Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.

1 Поняття, завдання й мета адміністративного судочинства

2 Система адміністративних судів

3 Склад суду та відводи

4 Судові виклики й повідомлення .

5 Судові витрати.

Тема 9. Провадження в адміністративних судах.

1 Порушення адміністративної справи. Підготовче провадження

2. Судовий розгляд адміністративної справи. Судові рішення в адміністративному процесі

3. Апеляційне провадження. Касаційне провадження.

4. Перегляд судових рішень Верховним Судом України. Провадження за нововиявленими обставинами

Тема 10: Провадження в справах про адміністративні правопорушення

1Завдання й принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення

2Відкриття справи про адміністративне правопорушення

3Розгляд справи про адміністративне правопорушення

4 Винесення постанови в справі про адміністративне правопорушення

5 Виконання постанови в справі про адміністративне правопорушення

4. Організація навчання.

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Поняття адміністративного процесуального права.	12	2	2	8
2	Тема 2. Суб'єкти й учасники адміністративного процесу	12	2	2	8
3	Тема 3. Сутність адміністративного процесу та його зміст	12	3	2	7
4	Тема 4. Докази й доказування в адміністративному процесі.	12	3	2	7
5	Тема 5. Процесуальні строки	12	3	2	7
6	Тема 6. Провадження у сфері управління.	12	3	2	7
7	Тема 7. Провадження за зверненням громадян	12	3	2	7
8	Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.	12	3	2	7
9	Тема 9. Провадження в адміністративних судах	12	3	2	7
10	Тема 10. Провадження в справах про адміністративні правопорушення	12	3	2	7
	Усього годин:	120	28	20	72

5. Тематика практичних занять.

Семінарське заняття № 1

Тема 1. Поняття адміністративного процесуального права

- 1 Соціальне призначення адміністративного процесуального права
- 2 Предмет і метод адміністративного процесуального права України
- 3 Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими галузями права
- 4 Джерела адміністративного процесуального права
- 5 Система адміністративного процесуального права.
- 6 Принципи адміністративного процесу.
- 7 Поняття, ознаки й основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури
- 8 Поняття, основні риси та структура адміністративних процесуальних правовідносин

Семінарське заняття № 2

Тема 2. Сутність адміністративного процесу та його зміст

- 1 Поняття й особливості адміністративного процесу
- 2 Структура адміністративного процесу
- 3 Адміністративні провадження та їх види
- 4 Стадії адміністративних проваджень.
- 5 Адміністративні процедури
- 6 Адміністративна юрисдикція.

Семінарське заняття № 3

Тема 3. Суб'єкти й учасники адміністративного процесу.

- 1 Поняття та класифікація суб'єктів адміністративного процесу.
- 2 Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи
- 3 Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права й законні інтереси
- 4 Особи, які представляють і захищають інтереси інших осіб
- 5 Особи, які сприяють адміністративним провадженням

Семінарське заняття № 4

Тема 4. Докази й доказування в адміністративному процесі.

- 1 Поняття адміністративно-процесуального доказування.
- 2 Джерела доказів у адміністративному процесі
- 3 Дослідження й оцінювання доказів у адміністративному процесі
- 4 Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.

Семінарське заняття № 5

Тема 5. Процесуальні строки

- 1 Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі
- 2 Види процесуальних строків

Семінарське заняття № 6

Тема 6. Провадження у сфері управління.

- 1 Поняття, зміст і структура проваджень у сфері управління.
- 2 Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень
- 3 Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення
- 4 Адміністративні провадження за скаргою суб'єкта звернення.

Семінарське заняття № 7

Тема 7. Провадження за зверненням громадян

- 1 Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень
- 2 Вимоги до звернень громадян.
- 3 Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян
- 4 Стадії та структура провадження за зверненням громадян.

Семінарське заняття № 8

Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.

- 1 Поняття, завдання й мета адміністративного судочинства
- 2 Система адміністративних судів
- 3 Склад суду та відводи
- 4 Судові виклики й повідомлення .
- 5 Судові витрати.

Семінарське заняття № 9

Тема 9. Провадження в адміністративних судах.

- 1 Порушення адміністративної справи. Підготовче провадження
2. Судовий розгляд адміністративної справи. Судові рішення в адміністративному процесі
3. Апеляційне провадження. Касаційне провадження.
4. Перегляд судових рішень Верховним Судом України. Провадження за нововиявленими обставинами

Семінарське заняття № 10

Тема 10: Провадження в справах про адміністративні правопорушення

1. Завдання й принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення
2. Відкриття справи про адміністративне правопорушення
3. Розгляд справи про адміністративне правопорушення
4. Винесення постанови в справі про адміністративне правопорушення
5. Виконання постанови в справі про адміністративне правопорушення

6. Завдання для самостійної роботи.

Студенти виконують реферативні завдання (презентації) або міні-дослідження (есе) з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми презентацій (самостійна робота)

Назва теми
1. Поняття, види юридичного процесу та їх класифікація.   2. Поняття та характеристика адміністративного процесу.   3. Принципи адміністративного процесу.   4. Співвідношення понять: “адміністративний процес”, “адміністративне провадження” “адміністративна процедура”.   5. Поняття, особливості та види правових актів управління.   6. Поняття та види звернень громадян.   7. Характеристика порядку прийому та розгляду звернень громадян.   8. Призначення та види реєстраційних процедур.   9. Правові засади здійснення реєстраційних процедур.

10. Поняття та цілі дозвільно-ліцензійної системи.
11. Підстави настання адміністративної відповідальності.
12. Процедура проведення особистого огляду та огляду речей.
13. Поняття, сутність та процедура адміністративного затримання правопорушника.
14. Порядок вилучення речей і документів.
15. Докази та процес доказування по справах про адміністративні правопорушення.
16. Порухення справи про адміністративні правопорушення та його процесуальне оформлення.
17. Загальні положення дисциплінарної відповідальності.
18. Характеристика апеляційного провадження в адміністративному судочинстві.
19. Характеристика касаційного провадження в адміністративному судочинстві.
20. Характеристика провадження за винятковими обставинами в адміністративному судочинстві.
21. Характеристика провадження за нововиявленими обставинами в адміністративному судочинстві.
22. Поняття та види адміністративних послуг.
23. Класифікація адміністративних послуг.
24. Сутність та ознаки публічно-правового спору.
25. Система адміністративних судів України.
26. Характеристика адміністративно-процесуального статусу позивача в адміністративному судочинстві.
27. Характеристика адміністративно-процесуального статусу відповідача в адміністративному судочинстві.
28. Характеристика адміністративно-процесуального статусу інших осіб в адміністративному судочинстві.
29. Моделі адміністративної юстиції в світі.
30. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань здійснюються у наступних формах:

- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);
- складання термінологічного словника;
- написання реферату;
- підготовка до презентації результатів дослідження.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Визначити давність виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.
2. Провадження по виконанню постанови про винесення попередження.
3. Провадження по виконанню постанови про накладення штрафу.
4. Провадження по виконанню постанови про оплатне вилучення предмета.
5. Провадження по виконанню постанови про конфіскацію предмета, грошей.
6. Провадження по виконанню постанови про позбавлення спеціального права.
7. Провадження по виконанню постанови про застосування виправних робіт.
8. Провадження по виконанню постанови про застосування громадських робіт.
9. Провадження по виконанню постанови про застосування адміністративного арешту.
10. Проаналізувати адміністративні правопорушення в галузі охорони власності населення.
11. Дати оцінку адміністративним правопорушенням в галузі охорони праці.
12. Дати оцінку адміністративним правопорушенням в галузі охорони здоров'я населення.
13. Дати оцінку адміністративним правопорушенням в галузі охорони природного середовища.

14. Дати оцінку адміністративним правопорушенням на транспорті.
15. Дати оцінку адміністративним правопорушенням в галузі торгівлі.
16. Дати оцінку адміністративним правопорушенням в галузі фінансів, підприємницької діяльності.
17. Дати оцінку адміністративним правопорушенням що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
18. Дати оцінку адміністративним правопорушенням що посягають на встановлений порядок управління.
19. Визначити адміністративно-правові засади забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.
20. Визначити поняття адміністративно-правових режимів.
21. Дати оцінку режиму надзвичайного стану.
22. Проаналізувати режим надзвичайної екологічної ситуації.
23. Проаналізувати режим воєнного стану.

Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання:

- словесні – лекція, бесіда, розповідь, пояснення;
- наочні – демонстрація, ілюстрація;
- практичні – вправи, практичні роботи.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи:

- аналітичний,
- синтетичний,
- аналітично-синтетичний,
- індуктивний,
- дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

- проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький.

7. Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання іспиту (V семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання та може викласти свою точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **4 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питання, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов’язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов’язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8.Розподіл балів за рейтинговою системою

№	Назва теми	Всього годин	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1	Тема 1. Поняття адміністративного процесуального права.	5	5		
2	Тема 2. Суб’єкти й учасники	5	5		

	адміністративного процеу				
3	Тема 3. Сутність адміністративного процесу та його зміст	10	5		5
4	Тема 4. Докази й доказування в адміністративному процесі.	10	5		5
5	Тема 5. Процесуальні строки	5	5		
6	Тема 6. Провадження у сфері управління.	5	5		
7	Тема 7. Провадження за зверненням громадян	10	5		5
8	Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.	10	5	5	
9	Тема 9. Провадження в адміністративних судах	5	5		
10	Тема 10. Провадження в справах про адміністративні правопорушення	10	5		5
	Усього:	75	50	5	20

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Усне опитування на практичному занятті	10	5	50
Індивідуальні завдання	4	5	20
Самостійна робота	1	5	5
Разом			75
Екзамен		35	25
Всього:			100

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань до іспиту.

1. Поняття адміністративного процесуального права
2. Соціальне призначення адміністративного процесуального права
3. Предмет і метод адміністративного процесуального права України
4. Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими галузями права
5. Джерела адміністративного процесуального права
6. Система адміністративного процесуального права.
7. Принципи адміністративного процесу.
8. Поняття, ознаки й основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури
9. Поняття, основні риси та структура адміністративних процесуальних правовідносин
10. Сутність адміністративного процесу та його зміст
11. Поняття й особливості адміністративного процесу
12. Структура адміністративного процесу
13. Адміністративні провадження та їх види
14. Стадії адміністративних проваджень.
15. Адміністративні процедури
16. Адміністративна юрисдикція.
17. Суб'єкти й учасники адміністративного процесу.
18. Поняття та класифікація суб'єктів адміністративного процесу.
19. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи
20. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права й законні інтереси
21. Особи, які представляють і захищають інтереси інших осіб
22. Особи, які сприяють адміністративним провадженням
23. Докази й доказування в адміністративному процесі.
24. Поняття адміністративно-процесуального доказування.
25. Джерела доказів у адміністративному процесі
26. Дослідження й оцінювання доказів у адміністративному процесі
27. Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.
28. Процесуальні строки
29. Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі
30. Види процесуальних строків
31. Провадження у сфері управління.
32. Поняття, зміст і структура проваджень у сфері управління.
33. Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень
34. Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення
35. Адміністративні провадження за скаргю суб'єкта звернення.

36. Провадження за зверненням громадян
37. Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень
38. Вимоги до звернень громадян.
39. Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян
40. Стадії та структура провадження за зверненням громадян.
41. Організація адміністративного судочинства в Україні.
42. Поняття, завдання й мета адміністративного судочинства
43. Система адміністративних судів
44. Склад суду та відводи
45. Судові виклики й повідомлення.
46. Судові витрати.
47. Провадження в адміністративних судах.
48. Порухення адміністративної справи. Підготовче провадження
49. Судовий розгляд адміністративної справи. Судові рішення в адміністративному процесі
50. Апеляційне провадження. Касаційне провадження.
51. Перегляд судових рішень Верховним Судом України.
52. Провадження за нововиявленими обставинами
53. Провадження в справах про адміністративні правопорушення
54. Завдання й принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення
55. Відкриття справи про адміністративне правопорушення
56. Розгляд справи про адміністративне правопорушення
57. Винесення постанови в справі про адміністративне правопорушення
58. Виконання постанови в справі про адміністративне правопорушення
59. Проаналізувати структуру адміністративного процесу.
60. Дати оцінку провадження в справах про адміністративне правопорушення.
61. Дати оцінку правам особи яка притягується до адміністративної відповідальності.
62. Визначити учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення.
63. Визначити завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення.
64. Проаналізувати засоби запобігання адміністративних правопорушень.
65. Проаналізувати засоби припинення адміністративних правопорушень.
66. Визначити засоби забезпечення провадження в справах про адміністративне правопорушення.
67. Дати оцінку стадіям провадження в справах про адміністративне правопорушення.
68. Проаналізувати порядок оскарження і опротестування постанови в справі про адміністративне правопорушення.
69. Дати оцінку провадженню у справах звернення громадян.
70. Дати оцінку реєстраційному провадженню.
71. Дати оцінку дисциплінарному провадженню.
72. Визначити форми контролю та нагляду. Відмінності між ними.
73. Дати оцінку забезпеченню законності управління засобами загального нагляду прокуратури.
74. Визначити судовий контроль за органами виконавчої влади.
75. Визначити обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративні правопорушення.
76. Визначити обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення.
77. Визначити джерела доказів. Оцінка доказів.
78. Визначити поняття протоколу. Зміст протоколу про адміністративне правопорушення.
79. Визначити поняття адміністративного затримання.
80. Визначити строки адміністративного затримання.
81. Визначити особистий огляд і огляд речей.
82. Визначити підготовку до розгляду справи про адміністративне правопорушення.

83. Визначити давність виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.
84. Провадження по виконанню постанови про винесення попередження.
85. Провадження по виконанню постанови про накладення штрафу.
86. Провадження по виконанню постанови про оплатне вилучення предмета.
87. Провадження по виконанню постанови про конфіскацію предмета, грошей.
88. Провадження по виконанню постанови про позбавлення спеціального права.
89. Провадження по виконанню постанови про застосування виправних робіт.
90. Провадження по виконанню постанови про застосування громадських робіт.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративно процесуальне право. Робоча програма для студентів спеціальності -081 Право.
2. Адміністративно процесуальне право. Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів спеціальності -081 Право.
3. Адміністративно процесуальне право. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності -081 Право.

Основна

1. Конституція України // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 112 2.
3. Кодекс адміністративного судочинства України // ВВР. – 2005. – № 35–37. – Ст. 446.
4. Митний кодекс України // ВВР. – 2002. – № 38–39. – Ст. 228.
5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 2 червня 2016 р. // ВВР. – 2016. – № 29. – Ст. 535.
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // ВВР. – 2014. – № 49. – Ст. 205
7. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. // ВВР. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
8. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. // ВВР. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
9. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // ВВР. – 2015 – № 2–3. – Ст. 12.
10. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. // ВВР. – 2012. – № 19–20. – Ст. 179.
11. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. [Електронний ресурс].– Режим доступу : rada.gov.ua/laws/show/1404-19.
12. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2016 р. // ВВР. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
13. Про дорожній рух : Закон України від 30 червня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 31. – Ст. 338.
14. Про автомобільний транспорт : Закон України від 5 квітня 2001 р., редакція від 05.01.2013 // ВВР. – 2013. – № 32. – Ст. 273. 101
15. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України від 1 грудня 1994 р. // ВВР. – 1994. – № 52. – Ст. 455.
16. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 6 вересня 2005 р. // ВВР. – 2005. – № 48. – Ст. 483.
17. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. // ВВР. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

18. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. // ВВР. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263.

19. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. // ВВР. – 2015. – № 23. – Ст. 158.

Основна література:

20. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И. Ш. Кисляханова. – Москва : Юнити-Дана, 2004. – 399 с.

21. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / Т. О. Коломоець, Г. Ю. Гулевська, Р. В. Синельник, І. О. Сквірський ; за заг. ред. Т. О. Коломоець, Г. Ю. Гулевської. – Київ. : Істина, 2007. – 152 с.

22. Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2010. – 624 с.

23. Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 320 с.

24. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2 т. Т. 1 : Загальне адміністративне право / В. В. Галуцько та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька. – Херсон : ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. – 320 с.

25. Адміністративне процесуальне (судове) право України : підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова ; Одеська національна юридична академія. – Одеса : Юридична література, 2007. – 312 с. 102

26. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 446 с.

27. Адміністративне процесуальне право : Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 320 с.

28. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина : підручник / С. В. Ківалов, І. О. Картузова, А. Ю. Осадчий. – Одеса : Фенікс, 2014. – 342 с.

29. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : Підручник. К. : Атіка, 2014. – 416 с.

30. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.]; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. – Харків : Право, 2019. – С. 134–188.

31. Адміністративне судочинство в питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. Н. Ю. Задираки, Є. С. Герасименка. – Київ : ВД Дакор, 2019. – 224 с.

32. Адміністративне судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. – Київ : Центр учбової літератури. 2019. – 152 с.

33. Смокович М. І., Бевзенко В. М. Адміністративний процес України : теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.

Додаткова

1. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 108 с.

2. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.

3. Бандурка, О. М. Адміністративний процес України: монографія / О. М. Бандурка. Харків: ХНУВС-Майдан, 2019. 422 с.

4. Картузова І.О. Адміністративне процесуальне право України : навч.- метод. посіб. / К. : Фенікс, 2016. 400 с.

5. Писаренко Н.Б. Адміністративне судочинство : навч. посіб. Х. : Право, 2016. 312 с.

6. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія / Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 248 с.
7. Нечитайло О.М. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія. К. : Компанія "ВАІТЕ", 2015. 288 с.
8. Ліпкан В. А. Сутність та порядок вирішення службових спорів : 84 монографія. К. : Вид. Ліпкан О.С., 2017. 312 с.

Інформаційні ресурси

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
2. Зразкові справи. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
3. Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovap/
4. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>
5. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl/>
6. European Court of Human Rights. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=>
7. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>
9. Союз юристів України - Всеукраїнське громадське об'єднання. URL: <http://www.lawyersunion.org.ua>
10. Верховний суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
11. Конституційний Суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
12. Юридичний портал. URL: <http://jurisprudence.com.ua/>
13. Правознавець. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/>
14. ЛІГА.net. URL: <http://liga.net/>
15. LEX - Правовой портал Украины. URL: <http://ukr-pravo.at.ua/>
16. Каталог юриста. URL: <http://lawukraine.com./>
17. Юридичний радник [Текст]. - [Б. м. : б. и.].- URL: <http://www.yurradnik.com.ua/>
18. Юридична газета. URL: <http://yur-gazeta.com/>